

Василь Вітенко, директор Тернопільської ОУНБ

Три чверті століття служіння громаді

15 листопада виповнюється 75 років із часу заснування Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки (ТОУНБ)

У ІЗ ЦЬОЇ НАГОДИ ПРИЙНЯТО РОЗПОРЯДЖЕННЯ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ, ЯКИМ ПЕРЕДБАЧЕНО ПРОВЕДЕННЯ УРОЧИСТОЇ АКАДЕМІЇ ТА РЯДУ ЗАХОДІВ ІЗ СВЯТКУВАННЯ ЮВІЛЕЮ. «УКРПОШТА» У ВЕРЕСНІ ВИПУСТИЛА МАРКОВАНІЙ ХУДОЖНІЙ КОНВЕРТ «ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА. 75 РОКІВ» ТИРАЖЕМ 400 000 ПРИМІРНИКІВ.

Надходять вітання з нагоди ювілею книгозбірні. Зокрема, міністр культури Євген Нищук у вітальному листі зауважив: «Завдяки злагодженій роботі та невтомній праці не одного покоління фахівців бібліотека, активно працює задля досягнення головної мети: високоякісного інформаційного обслуговування членів громади та забезпечення їхніх потреб у освіті, дозвіллі та доступі до культурного розмаїття. За час функціонування бібліотека стала знаною та шанованою як в Україні, так і далеко за її межами, адже є потужним осередком демократії та гармонізації суспільних відносин, важливим чинником інтелектуального, духовного та естетичного розвитку громади».

Книгозбірня вперше відчинила свої двері для читачів у листопаді 1939 року, як обласна бібліотека, для дорослих. Базою для її створення стали приватні бібліотечні колекції та бібліотеки українських, польських, єврейських громадських товариств. Будинок ТОУНБ реконструйовано під бібліотеку в 1948 році.

Минав час, змінювалася назва книгозбірні. В 1984 році їй присвоїли статус універсальної наукової, надавши право в пріоритетному комплектуванні літературою наукового змісту з різних галузей знання. Серед читачів зростає частка науковців, спеціалістів промислового та сільськогосподарського виробництва, працівників освіти і студентів.

Основними цілями та завданнями найбільшої публічної книгозбірні краю сьогодні є участь у формуванні бібліотечної політики області, її аналіз і прогнозування, розробка та сприяння реалізації програм розвитку бібліотечної справи, підвищення якості методичного впливу на діяльність публічних книгозбірень і бібліотек інших видів, підвищення рівня фахового зростання їх працівників.

Тут є все

Майже шістсоттисячний фонд має універсальний характер. Тут представлено широкий спектр довідково-інформаційної, правової, економічної, природничо-наукової та художньої літератури вітчизняних і зарубіжних класиків, сучасних письменників, документи на електронних носіях. За роки незалежності України сформовано потужний пласт літератури з питань історії

України, краєзнавства, національно-визвольних змагань, діаспорної українки, створено персональні колекції.

Глобальні зміни в сфері інформаційно-комунікаційних технологій насамперед вплинули на роботу бібліотек. Сьогодні ТОУНБ є потужним багатофункціональним науково-інформаційним і методичним центром краю. Упродовж останніх років книгозбірня реалізувала проекти: створення локальної комп'ютерної мережі, автоматизація бібліотечних процесів комплектування та обробки літератури, організація онлайн-електронних каталогів, електронної доставки документів; взяла участь у корпоративних проектах із формування електронних баз даних, заснування регіонального інформаційного порталу «Тернопільщина», розпочала процес штрихкодування фонду.

Локальна мережа об'єднує більш як 60 сучасних комп'ютерів, 22 з них призначені для безкоштовного доступу користувачів до інтернету в трьох читальних залах.

У структурі бібліотеки 14 відділів. З них 7 — обслуговуючих (абонемент і галузеві читальні зали), стільки ж спеціалізованих.

Щорічно послугами бібліотеки користуються понад 20 тисяч осіб, яким видається більш як 400 тисяч примірників документів.

Політика комплектування підпорядкована задоволенню нових потреб користувачів у науковій, науково-популярній та художній літературі. До їхніх послуг понад 400 різних журналів і 190 газет, аудіо- та електронні книги. ТОУНБ розподіляє централізоване надходження книг за державними програмами серед усіх публічних бібліотек області, відстежує необхідний спектр друкованої продукції книжкового ринку, вивчає пропозиції видавництва.

Користувачі бібліотеки мають у своєму розпорядженні потужний довідково-бібліографічний апарат, який складається з 39 карткових каталогів і картотек загальним обсягом 1500000 карток і 11 баз даних (електронні каталоги та картотеки), загальним обсягом понад 400000 записів. Найбільш повними й запитуваними читачами є бази даних «Електронний каталог книг», яка ведеться з 1993 року й налічує близько 150000 записів, «Електронна картотека статей», що містить близько 200000 записів, «Електронний краєзнавчий каталог», який нараховує понад 32000 записів.

Керманичем читацької думки залишається відділ міського абонементу, де до послуг користувача класична та сучасна художня література вітчизняних і зарубіжних авторів, енциклопедичні й довідкові видання, навчальна література, а також великий вибір галузевої, наукової та науково-популярної літератури, яку видають додому.

Особлива увага приділяється обслуговуванню незахищених верств населення, користувачів з особливими потребами, яким видають пільгові читацькі квитки, а волонтери приносять книги їм додому.

На зустріч із письменником

Сьогодні бібліотека перетворилась на одне з найактивніших місць культурного життя міста, де відбуваються творчі зустрічі з письменниками, поетами, художниками, краєзнавцями, науковцями. Візитівкою залишаються репрезентації нових видань тернопільських авторів та видавництв. Високий

рівень проведення заходів та їх різноманітність стали запорукою успіху і авторитету установи серед тернополян.

Упродовж останніх років бібліотека перетворилась на потужний центр краєзнавчої бібліографії. Про творчий потенціал колективу свідчать понад 200 підготованих бібліографічних посібників. До «золотого фонду» видань книгозбірні належать серії бібліографічних покажчиків «Тернопільщина мистецька», «Родом з України», щорічники «Література про Тернопільську область», «Календар до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини».

Більш ніж п'ять років у бібліотеці працює регіональний навчальний центр, створений за програмою «Бібліоміст — Україна». Бібліотекарі із сільських книгозбірень і користувачі ТОУНБ мають можливість безкоштовно отримати ґрунтовні знання з комп'ютерних технологій та менеджменту. Проект реалізується спільно з обласним відділенням Української бібліотечної асоціації.

Вивчайте мови за комп'ютером

Активно працює регіональний ресурсний центр «Вікно в Америку». Тут до послуг користувачів не лише нова іноземна література, а й сучасні технічні засоби: інтерактивна дошка, пристрої для читання електронних книг, айпеди, аудіокниги, електронні енциклопедії, комп'ютерні програми для самостійного вивчення англійської мови. Постійно працюють безкоштовні клуби з вивчення іноземних мов (англійської, німецької) для користувачів із різними рівнями знання їх.

До послуг відвідувачів оновлений інтернет-центр із безкоштовним доступом до мережі, створений за програмою LEAP у 2001 році за підтримки Посольства США в Україні. На всій території бібліотеки забезпечено безкоштовний бездротовий доступ до інтернету WI-FI.

Важливу роль у впровадженні новітніх технологій, комп'ютеризації установи відіграла фандрейзингова діяльність (залучення коштів). За останні десять років завдяки проектній діяльності додатково до бюджету бібліотеки надійшло коштів та матеріальних цінностей на загальну суму близько мільйона гривень.

Своєрідною віртуальною трибуною, віддзеркаленням проблем, завдань та якості роботи є сайт бібліотеки, розміщений за адресою www.library.te.ua, що підтримується фахівцями книгозбірні з 2002 року. Цікавими для користувачів є нещодавно створені тематичні блоги: «Абонемент на бульварі Шевченка, 15», «ART-світлиця», «Світ очима технічної книги», «Бібліотека. Книга. Читач...», «Вчитись ніколи не пізно», «Window on America Center in Ternopil Scientific Library», «PressTur», «101 ідея для вашого саду і городу», «КроКус (Крок у світ культури Тернопілля)».

Популярним серед віртуальних користувачів є регіональний інформаційний портал «Тернопільщина», створений за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у 2004 році.

Тож, крокуючи в ногу із часом, Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека як головна публічна книгозбірня краю є безумовним лідером у наданні бібліотечних інформаційних послуг користувачам регіону та прагне відповідати вимогам часу і потребам громади.